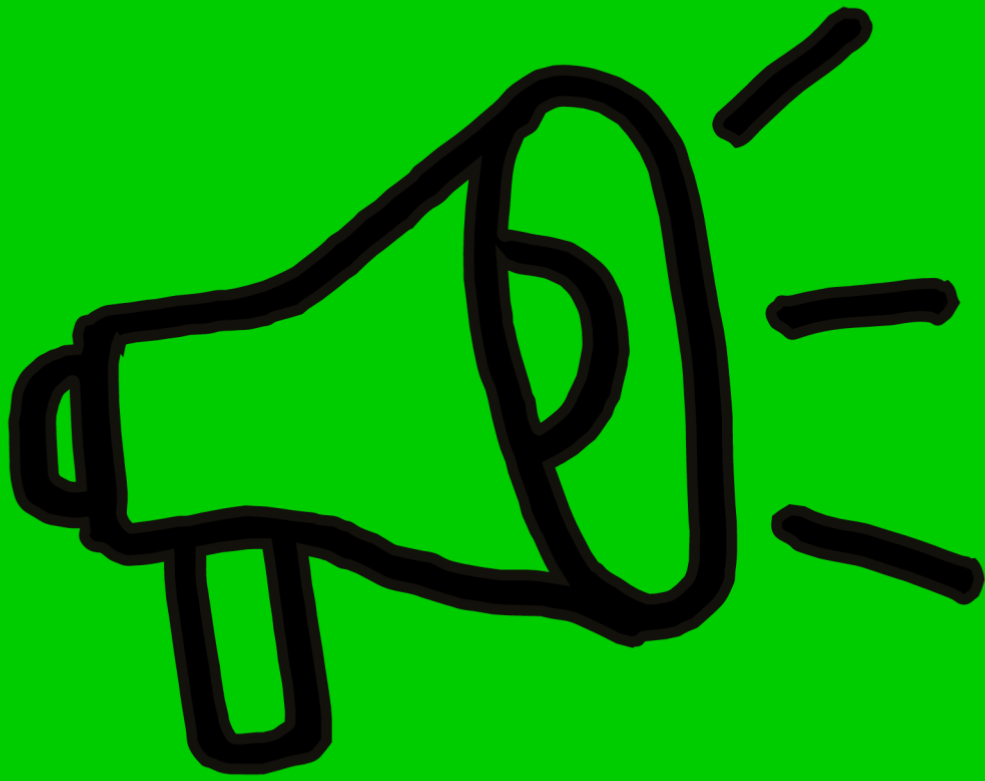

Vilken skola väljer du?

Friends guide till partiernas skolpolitik inför valet 2026

♥
Friends

Vilken skola väljer du?

Friends guide till partiernas skolpolitik inför valet 2026

Alla riksdagspartier säger att skolan ska vara trygg. Men vägen dit ser olika ut.

Ska trygghet framför allt skapas genom fler vuxna, starka relationer och förebyggande arbete? Eller genom tydligare regler, större befogenheter och hårdare konsekvenser? Ska staten ta ett större ansvar för att ta reda på hur barn faktiskt har det? Och behöver Sverige en nationell plan mot mobbning?

Friends tar inte ställning för något parti. Vi tar ställning för barnen.

Vår utgångspunkt är forskning, barns egna röster och snart 30 års arbete mot mobbning. För Friends är trygghet, tillit och tillhörighet grunden för en välfungerande skola. Trygga barn mår bättre och lär sig mer. Här visar vi hur partiernas skolpolitik förhåller sig till några frågor som är avgörande för barns skolvardag.

1. Hur skapas trygghet – genom tillit eller hårdare tag?

Friends: Ordning med omtanke

Friends gillar ordning. Men ordning är inte synonymt med en skola byggd på bestraffningar.

Forskningen pekar på att en auktoritativ skola ger goda förutsättningar för trygghet: tydliga och rättvisa regler kombineras med värme, goda relationer och vuxna som elever litar på. Vi kallar det ordning med omtanke.

När politiken ensidigt fokuserar på regler som utvisningar, avstängningar och andra disciplinära åtgärder finns en risk att det förebyggande arbetet hamnar i skymundan. Regler behövs, och vuxna måste ingripa när någon utsätts. Mobbning är ett gruppfenomen, som inte bara handlar om två individer – den som utsätter och den som utsätts. Därför behöver fokus ligga på att arbeta trygghetsskapande med hela klassen och skolan.

Så tänker partierna

 Vänsterpartiet: lägger stor vikt vid resurser, närvarande elevhälsa och förebyggande arbete. Partiet har också varit kritiskt till att disciplinära åtgärder används

utan att skolan samtidigt får resurser att ge stöd och ta hand om elever som behöver andra lösningar.

MP Miljöpartiet: betonar förebyggande arbete mot mobbning, positivt skolklimat, relationer, elevinflytande och en stark elevhälsa. MP ser trygghet som något som byggs i skolans vardag och relationer.

S Socialdemokraterna: kombinerar en tydlig resurslinje – med bland annat mindre klasser och fler lärare – med starkare krav på ordning, disciplin och ingripanden av skolpersonal.

C Centerpartiet: kombinerar elevperspektiv, stöd efter behov och förebyggande arbete med tydligare ordningsregler och möjligheter att flytta elever som utsätter andra.

L Liberalerna: betonar både förebyggande insatser mot mobbning och en tydlig linje i ordningsfrågor. Partiet vill ha mindre klasser och mer disciplinära befogenheter för lärare.

KD Kristdemokraterna: betonar ordning, tydliga regler, vuxenauktoritet och konsekvenser, samtidigt som partiet också lyfter en stärkt elevhälsa.

M Moderaterna: lägger stor vikt vid lärarens auktoritet, tydliga förväntningar, ordning och konsekvenser. Moderaterna se ett kunskapscentrum för skoltrygghet och mot mobbning, där det skulle kunna finnas utrymme att adressera det förebyggande arbetet.

SD Sverigedemokraterna: har länge prioriterat studiero, lärares befogenheter, tydliga konsekvenser och möjligheter att flytta eller stänga av elever som stör tryggheten.

Den politiska skiljelinjen

- Större tonvikt på relationer, resurser och förebyggande arbete: MP och V.
- Kombinerar relationer och resurser med tydligare disciplin: S, C och L.
- Större tonvikt på regler, auktoritet och konsekvenser: M, KD och SD. Alla dessa partier lyfter också brittiska No excuses-skolor som en förebild, med fokus på disciplin och bestraffning.

2. Ska skolan få mer resurser för fler vuxna och mer tid?

Friends: Trygghet kräver tid

Det tar tid att bygga upp en tillitsfull relation. Skolpersonal måste ha den här tiden att lära känna eleverna, upptäcka när något förändras och vara närvarande när kränkningar, maktlekar och mobbning uppstår.

Friends vill därför att politiken prioriterar långsiktiga resurser för förebyggande trygghetsarbete i skolan, att vuxennärvaron stärks och att personal får tid och förutsättningar att bygga trygga relationer.

För Friends är skolans ökade resurser en central fråga, särskilt under de stora skolreformer som nu tar plats. Regler utan relationer kommer minska tilliten mellan elever och skolpersonal och skapa mer otrygghet.

Så tänker partierna

S, V och MP: lägger tydlig tonvikt på mer resurser, fler vuxna och en starkare elevhälsa. Socialdemokraterna går bland annat till val på mindre klasser och fler lärare i de yngre åldrarna. Vänsterpartiet vill kraftigt bygga ut elevhälsans bemanning, och Miljöpartiet betonar fler vuxna, relationer och förebyggande arbete.

Centerpartiet: vill ha mer resurser nära eleverna, mindre grupper där det behövs och en starkare elevhälsa. Partiet betonar också att stöd ska sättas in tidigt.

Liberalerna: vill minska klasstorlekarna och beskriver mindre grupper som en väg till både bättre stöd, studiero och trygghet.

M, KD och SD: har också förslag som kan ge mer stöd i skolan, till exempel speciallärare, elevhälsa och särskilda undervisningsgrupper. Men i deras samlade berättelse om trygghet ligger större tyngd på ledarskap, regler och ordning än på just långsiktigt relationsskapande trygghetsarbete.

3. Ska Sverige ta reda på hur barn faktiskt har det i skolan?

Friends: Se till att alla skolor kartlägger kränkningar, mobbning och otrygga platser

I en högt belastad skola är det viktigt att ta reda på hur barnen har det. Bara då kan vi följa upp med rätt insatser.

Friends vill se en nationell och lokal återkommande kartläggning av trygghet, skolklimat och utsatthet i alla skolor – och att resultaten följs upp nationellt. Syftet är inte att skapa ännu en mätning för mätningens skull. Kartläggningen ger skolor och beslutsfattare kunskap om var problemen finns, vilka grupper som är utsatta och vilka insatser som

faktiskt behövs. De länder som lyckats minska mobbning har denna typ av nationell kartläggning.

Två partier sticker ut

L Liberalerna har under 2026 gjort nationell kartläggning av mobbning och otrygghet till ett tydligt vallöfte. Partiet vill ge skolmyndigheterna i uppdrag att kartlägga problemen nationellt för att få bättre kunskap om omfattningen och kunna identifiera vilka ytterligare åtgärder som behövs.

C Centerpartiet har gjort utspel och förespråkat nationell trygghetskartläggning tidigare (2024), men det är inte en del av deras vallöften 2026.

4. Vad ska barn lära sig – och vilken plats ska demokrati och värdegrund ha?

Friends: Kunskap och relationella förmågor hör ihop

Från höstterminen 2028 ska nya läroplaner börja användas. Riksdagens beslut innebär ett tydligare kunskapsfokus, starkare lärarledning och större tonvikt på grundläggande kunskaper och färdigheter. Samtidigt står det fortsatt i skollagen att utbildningen ska förmedla och förankra både kunskaper och värden.

För Friends är det viktigt att kunskapsuppdraget inte ställs mot skolans demokrati- och värdegrundsuppdrag. Barn behöver också få utveckla sociala och emotionella förmågor – till exempel empati, konflikthantering, samarbete och förmågan att stå emot grupstryck. Det är färdigheter som stärker både trygghet, tillit, tillhörighet och förutsättningarna att lära.

Så tänker partierna

MP och V är tydligast i kritiken mot att värdegrund och elevinflytande får mindre utrymme i de nya läroplanerna. Miljöpartiet vill se ett bredare utbildningssyfte och betonar att elever inte bara är mottagare av kunskap utan också aktiva deltagare i sitt lärande och i demokratin. Vänsterpartiet vill behålla nuvarande skrivningar om elevinflytande, diskriminering, sexualitet och samtycke.

S och C välkomnar ett tydligare kunskapsuppdrag men varnar för att skolans breda samhälls- och värdegrundsuppdrag försvagas. Socialdemokraterna vill värna elevinflytandet och behålla ett tydligt ämnesövergripande ansvar för bland annat sexualitet, samtycke och relationer. Centerpartiet stödjer i stora delar det starkare kunskapsfokuset, men har samtidigt tillsammans med S, V och MP krävt att elevinflytandet ska värnas i de nya läroplanerna och vill behålla viktiga värdegrundsskrivningar.

M, L, KD och SD står bakom den nya, tydligare kunskapsinriktade läroplansreformen. De betonar lärarledd undervisning, grundläggande kunskaper och en tydligare ansvarsfördelning mellan lärare och elever. De röstade också emot oppositionens gemensamma krav på att nuvarande elevinflytande skulle säkras tydligare i de nya läroplanerna. Det betyder inte att de vill ta bort skolans värdegrund – lagen slår fortfarande fast att skolan ska förmedla och förankra värden – men social och emotionell utveckling har en mindre framträdande plats.

5. Behöver Sverige en nationell plan mot mobbning?

Friends: Mobbning kan inte vara 290 kommuners separata problem

Tryggheten i skolan ska inte bero på vilken kommun, skola eller rektor ett barn råkar ha. Friends vill därför att staten tar ett tydligare nationellt ansvar för arbetet mot mobbning.

Friends driver kravet på en nationell plan mot mobbning. Ett flertal länder i Europa, som till exempel Frankrike och Irland, har redan en nationell plan mot mobbning.

Planen behöver tas fram i samråd med svensk och internationell expertis och innehåll kartläggning och rekommendationer att använda en "hela skolan-ansats". Bara då kan vi vända trenden – att mobbningen ökar.

Här sticker Centerpartiet ut

C Centerpartiet är det parti som tydligast har gjort just detta krav till nationell partipolitik. I partiets skolpolitiska partimotion 2025/26 föreslår C uttryckligen att Sverige ska införa en nationell plan mot mobbning i skolan.

Samtliga partier motionerar varje år med olika förslag om trygghet, mobbning, elevhälsa och enskilda ledamöter om en nationell plan mot mobbning. Men endast Centerpartiet har lyft detta som parti.

Friends uppmaning till nästa regering

Alla partierna vill att barn ska vara trygga i skolan och frågan är mer aktuell än någonsin. Skillnaderna ligger i hur tryggheten ska skapas.

Friends uppmanar nästa regering att:

- ta fram en nationell plan mot mobbning
- skapa ett statsbidrag för förebyggande trygghetsarbete och kompetensutveckling inom mobbning, barns sociala och emotionella förmågor och evidensbaserade metoder
- säkerställa att det finns vuxennärvaro och tid för relationsskapande i svensk skola

Tack för att du tog dig tid att djupa i skolpolitiken inför valet 2026.

Din röst räknas.

Stå upp för en skola utan mobbning.